

de Volkskrant

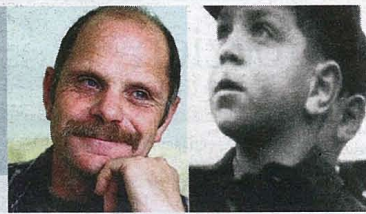
WOENSDAG 2 JANUARI 2013
VOLKSKRANT.NL

DE VOLKSKRANT BV JACOB BONTIUSPLAATS 9, POSTBUS 1002, 1000 BA, AMSTERDAM REDACTIE@VOLKSKRANT.NL TEL.: REDACTIE 020-562 9222 KLANTENSERVICE 088-056 1561 BEZORGING 088-056 1555

56Up Het leven van 14 Britten: 49 jaar na 7Up

MAKERS EN GEPORTRETTEERDEN VERTELLEN V2-5

Tijdens Oud en Nieuw reed een automobiliste in op een groep toeschouwers die naar een vreugdevuur keken. Foto Jochem Wiersma / ANP

Dorpsbewoners komen dinsdag naar het dorpshuis om meer bijzonderheden te vernemen over het ongeluk. Foto Harry Cock / de Volkskrant

Verenigde Staten

Huis niet enthousiast over akkoord in Senaat

Het Huis van Afgevaardigden is niet enthousiast over het begrotingsakkoord dat tot tevredenheid van president Obama in de Senaat is bereikt. Daardoor is de dreiging van de 'fiscal cliff' nog niet geweken. Voor twaalf uur Oudejaarsnacht moest er een akkoord liggen over het vermijden van de 'fiscal cliff', maar op Nieuwjaarsdag wachtte iedereen in spanning af hoe het Huis van Afgevaardigden zou stemmen over de overeenkomst. De gesprekken gingen vannacht door. De politici hadden nog speling vanwege Nieuwjaar en de sluiting van de financiële markten. Als ook het Huis voor stemt, kan de wetgeving worden geantendeerd en wordt voorkomen dat het land van de 'fiscal cliff' tuimelt.

BUITENLAND PAGINA 13

Noord-Korea

Tv-rede Kim Jong-un

De Noord-Koreaanse leider Kim Jong-un heeft de jaarwisseling aangegrepen voor een gebaar van toenadering naar buurland Zuid-Korea. In een zeldzame gesprekken nieuwjaarsboodschap op de Noord-Koreaanse staatstelevisie riep Kim op tot verzoening tussen beide naties, die formeel nog altijd in oorlog zijn.

TEN EERSTE PAGINA 2

Alaska

Boorschip strandt

Het boorschip Kulluk van Shell, dat op zoek was naar olie in Alaska, is op Nieuwjaarsdag gestrand in de Golf van Alaska. In zwaar weer braken de kabels waarmee het schip werd versleept naar Seattle in de Verenigde Staten, waar het in het dok zou gaan. Het ongeluk is een zware tegenvaller voor Shell, dat graag olie wil winnen in het hoge Noorden.

ECONOMIE PAGINA 19

Manchester United

Twee goals Van Persie

Robin van Persie is 2013 goed begonnen. De Rotterdammer scoorde in het competitieduel met Wigan Athletic tweemaal en stond aan de basis van een andere treffer, waardoor Manchester United gemakkelijk met 4-0 won. Concurrent City won ook, met 3-0 van Stoke City, waardoor het verschil tussen beide topclubs 7 punten blijft.

SPORT PAGINA 30

Drama Raard raakt hele dorp

Reportage

Ongeval Nieuwjaarsnacht

Een dode en 16 gewonden, onder wie een kind, zijn er te betreuren na een ongeval in Raard. 'Alles ging heel snel', vertelt een getuige.

Van onze verslaggever
Marjon Bolwijn

RAARD Stuurs fietst oma Wijsma op Nieuwjaarsmiddag door het Friese dorpje Raard. Ze maakt een rondje door de straten, zwaait naar woningen waar ze beweging achter de vitrages waarneemt en trapt dan richting de plek des onheils. Even buiten het tweehonderd zielen tellende dorp, langs de doorgaande weg, ziet ze een zwarte, smeulende massa liggen. Daar is tijdens Oudjaarsnacht een automobiliste op een groep dorpingen ingereden die om het traditionele nieuwjaarsvuur stond.

Onder de 17 gewonden, van wie er zondagavond 1 is overleden, was één kind. Deze 10-jarige jongen is de kleinzoon van mevrouw Wijsma. Hij is dinsdagmiddag met een hoofdondwond uit

het ziekenhuis ontslagen. Zijn oma is 4 kilometer uit het naburige Dokkum komen fietsen om hem thuis op te zoeken. De vader en moeder van het kind liggen nog zwaargewond in het ziekenhuis van Sneek. Zijn andere oma heeft zich ontfemd over hem en over de twee jongere kinderen uit het gezin.

Oma Wijsma houdt afstand tot de naargeestige restanten van een laaiend vuur. Van 10 meter afstand bekijkt ze de uitgefikte container waaruit de top van een kerstboom steekt. Daarachter een berg zwartgeblakerde boomstompen, pallets en planken. In het zompige grasland liggen omhulsels van vuurwerkpakketten met opschriften als 'complete battery power'. In een plas drijft de verpakking van een steriel noodverband. In de berm van de doorgaande weg naar Dokkum zijn sporen van autobanden te zien.

Niemand uit het dorp begrijpt hoe het kan dat de 42-jarige automobiliste uit Dokkum op Oudjaarsnacht de menigte bij het vuur over het hoofd zag. Andere automobilisten waren met verlaagde snelheid om hen heen gereden. Maar het regende en waaide flink. Een twintigtal dorpingen was uit de rook gaan staan op de openbare weg. De automobiliste had drie kinderen bij zich. Mogelijk was ze een kort moment afgeleid of verblind door de vuurzee. Vast

De een na de ander viel neer. Er was gegil, maar geen paniek

Ina Halma Post Slachtoffer ongeval

staat volgens de politie dat er geen alcohol of opzet in het spel was. De vrouw is gistermiddag na verhoor vrijgelaten maar geldt als verdachte van betrokkenheid bij een verkeersongeval met ernstig letsel tot gevolg.

Twee van de zwaargewonden, de dochter en schoonzoon van mevrouw Wijsma, stonden met hun drie kinderen bij het vuur. 'Vanochtend belde mijn dochter vanuit het ziekenhuis. Ze herinnert zich niets meer van de aanrijding.' De vrouw stapte weer op de fiets. Haar bovenlip trilt. 'Ik ga mijn kleinkinderen opzoeken. De jongste is 5 jaar, zij heeft alles zien gebeuren.'

Eerder op Nieuwjaarsdag, rond het middaguur, is het dorp uitgelopen om in dorpshuis De Nije Pöle achter geslo-

ten deuren in aanwezigheid van de burgemeester de gebeurtenissen van de voorafgaande nacht te delen. Veertig volwassenen en kinderen waren getuige van de aanrijding. In een klein dorp als Raard voelt iedereen zich geraakt. Is niet een familielid gewond, dan wel een vriend of straatgenoot.

Ina Halma Post verlaat na een uur op twee krukken de bijeenkomst. Haar linkervoet is gekneusd en geschaafd. 'Ik stond met mijn rug naar de weg en had de auto niet horen of zien aankomen. Eerst werd een vrouw achter mij geraakt en toen ik. Ineens lag ik op mijn billen in de berm. Om mij heen viel de een na de ander neer. Er was gegil, maar geen paniek. Alles ging heel snel.' De hulpverlening kwam volgens haar vlot op gang. Loeiende sirenes van brandweer en vijftien ambulances maakten een hels kabaal in het stille landschap. Dat heeft op Nieuwjaarsdag geen ramptoeristen uit de omgeving gelokt. Daar zijn Friezen te nuchter voor.

Meer over Oud en Nieuw

JEUGDFEEST IN IJSELMUIDEN P4
AANTAL INCIDENTEN GEDAELD P5
ZESTIG DODEN IN ABIDJAN P5

Voetnoot Consensus

Martin Sommer wees er in zijn column op dat Diederik Samsom in NRC Handelsblad had gemerkt 'dat het verschil tussen partijen die de economie zogenaamd kapotbezuinigen en zij die vooral stimuleren niet meer dan 0,2 procent bbp bedraagt'. Bijzonder eerlijk van Samsom. De zogenaamde polarisatie waarover al jaren wordt gesproken is inderdaad vooral een kwestie van stijl. Het verschil bijvoorbeeld tussen een kabinet met de PVV en een kabinet met de PvdA is inzake illegalen, op een kinderpardon na, minimaal. Omdat de retoriek

verschilt, lijkt er sprake van een ander beleid. In landen als Hongarije en Griekenland bestaan radicale partijen. Boven de Nederlandse democratie zweeft echter de god van de consensus, die door de diverse plaatsvervangers van die god op aarde met verve wordt gediend. De cynicus zegt: 'In Nederland valt er dus niet echt iets te kiezen.' Waarop de realistische idealist antwoordt: 'Dat is maar goed ook.'

Arnon Grunberg

€ 1,60

Jaargang 91 • 48 pagina's Nummer 26956

België	€ 2,70
Duitsland	€ 3,15
Engeland	£ 1,90
Frankrijk	€ 3,15
Griekenland	€ 3,15
Hongarije	HUF 787
Italië	€ 3,15
Kroatië	KN 27
Luxemburg	€ 2,70
Oostenrijk	€ 3,15
Portugal	€ 3,15
Slovenië	€ 3,60
Spanje	€ 3,15
Tsjechië	CZK 116,00
Zwitserland	CHF 4,80

Architectuur

Tweedehands verrassing

Peter van Assche (46) werkte als wiskundige bij het Duitse Aerospace Center in München. Pas daarna besloot hij architect te worden en behaalde zijn diploma aan de Academie van Bouwkunst in Rotterdam. Sinds 2001 geeft hij leiding aan het Amsterdamse Bureau SLA (Stedenbouw, Landschap, Architectuur), dat opvalt door zijn verrassende aanpak van projecten. Zo realiseerde hij vorig jaar in Amsterdam-Noord de Noorderparkbar, een idealistisch ontmoetingsoord dat geheel is gemaakt van tweedehandsmateri-

alen. In 2010 maakte Bureau SLA furore met het Nationaal Glas-museum in Leerdam. De opdracht was om het bestaande museum, gevestigd in een oud herenhuis, op te knappen en uit te breiden met een oud buurpand dat kon dienen als depot. Van Assche bedacht iets anders. Hij maakte beide panden tot museum en ontwierp daartussenin vier transparante luchtbruggen waarin de hele depotcollectie nu is uitgesteld. Deze combinatie van oud- en nieuwbouw vormt nu als geheel een spannend museum.

RECENSIE BOEDDHISTISCH BEZINNINGSOORD

Bij de bouw van retraitecentrum Mette Vihara is voornamelijk golfplaat gebruikt, het meest verkochte bouwmaterial in Zeeland.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Schijn bedriegt

ARCHITECTUUR

BOEDDHISTISCH RETRAITECENTRUM METTE VIHARA

Architect: Bureau SLA,
Peter van Assche

Hengstdijkse Kerkstraat 36, Hengstdijk

De schoonheid van dit gebouw is ongrijpbaar. Het lijkt op een stal, maar bevat van binnen kathedrale elementen.

Verbaasd waren ze afgestapt, twee fietsers die dit voorjaar aan een afgelegen weggetje bij het Zeeuws Vlaamse dorp Hengstdijk het bijna afgebouwde boeddhistische retraitecentrum Mette Vihara ontdekten. Ze spraken de bouwers aan: 'Wat een mooie koeienstal! Maar waarom heeft die zo veel ramen?'

Dat verhaal wordt sindsdien met smaak doorverteld aan bezoekers van Mette Vihara ('plaats van liefdevolle vriendelijkheid'). Dat is opmerkelijk: veel mensen zouden beledigd zijn als hun met zorg ontworpen bezinnings-

oord werd vergeleken met een stal. Zo niet de boeddhisten in Hengstdijk - en terecht.

Die gelijkenis met een stal was precies de bedoeling van 'hun' architect: Peter van Assche (Bureau SLA). Hij wilde het gebouw in zijn omgeving laten passen. Voor een organisatie die zo'n vreemde eend is in dit christelijke gewest, kan zo'n handreiking beslist geen kwaad. En hij deed het geraffineerd, waardoor het ook goed past bij juiste deze opdrachtgevers. Immers: haast niemand beter dan aandachtige boeddhisten weten hoezeer uiterlijke schijn bedriegt.

Mette Vihara is gelieerd aan de internationale Triratna-beweging, een in 1967 opgerichte boeddhistische orde die is gericht op westerlingen. De Nederlandse en Vlaamse afdelingen wilden samen zo'n retraitecentrum bouwen, liefst ergens tussen de steden in waar Triratna het actiefst is: Arnhem, Amsterdam en Gent. Zo kwam men op Hengstdijk, waar voor weinig geld een boerenwoning met erf en varkensstal te koop was. De woning bleef staan; op de plaats van de stal staat nu het retraitecentrum.

Het gevelmateriaal doet inderdaad sterk denken aan een stal. Voor Mette Vihara is voornamelijk golfplaat gebruikt, het meest verkochte bouwmaterial in deze agrarische provincie. Het kan er armoedig uitzien, zeker als het slordig is bevestigd. De manier waarop het in Hengstdijk is toegepast, is echter bijzonder. De gevels zijn ermee bekleed, op de zijgevels na, en

dat alleen al geeft een wonderlijk effect. Hierdoor is bijvoorbeeld niet te zien hoeveel verdiepingen het bouwwerk telt, er is zelfs geen onderscheid tussen 'muur' en 'dak'. Ook is weliswaar standaardgolfplaat toegepast, maar dan wel met afwisseling in ribbelgrootte en kleuren. Dat maakt het mooi: een rijk getint geheel dat op het Zeeuws-Vlaamse landschap lijkt, met zijn akkers, weilanden en korenvelden.

De ramen spelen een eigen spel. Die zijn allemaal identiek en lijken willekeurig verspreid over de gevels. In de meeste gebouwen kun je aan de plaats en de grootte van de ramen precies aflezen waar welke ruimten zijn. Bij Mette Vihara blijft dat ongewis.

Dit alles geeft het gebouw een ongrijpbare schoonheid. Die wordt nog versterkt door de zorgvuldigheid waarmee elk onderdeel is gemaakt. Dat geldt al voor het golfplaat, waarvan elk stuk nauwkeurig tussen hardhoutlatjes is ingepast. Beeldschoon zijn ook de zijgevels, bekleed met planken steigerhout. Dankzij een afwisseling van breedtematen is dit verwerkt tot een sierlijk patroon.

Om het retraitecentrum echt te leren kennen, is er maar één manier: deelnemen aan een meerdaags verblijf (ook niet-boeddhisten zijn van harte welkom). Dan pas ervaar je ten volle hoeveel zorg en aandacht in dit centrum is gestoken. Het heeft een perfect gepolijste betonnen vloer, een schitterende, centrale houten trap. Zelfs de slaapetage heeft allure, dankzij een

middengang met bijna kathedrale hoogte. Aan weerszijden zijn dertien kamers (twintig slaapplaatsen) die elk een eigen karakter kregen. Dat laatste komt mede door de ramen, die van buitenaf willekeurig geplaatst lijken te zijn, maar binnen elk iets anders doen. Soms bieden ze uitzicht op ooghoogte, elders alleen op voethoogte. Of ze laten enkel licht door, hoog via het dak.

Beneden is het contact met buiten nog indrukwekkender. Een vondst is de inham in de achtergevel. Daar springt de gevel terug om ruimte te bieden aan een inpandig terras. Direct hierachter ligt, achter glas, een eetzaal waar je van hetzelfde beschutte uitzicht kunt genieten.

De grootste verrassing is de meditatiekamer. De voor- en achtergevel bestaan hier geheel uit deuren die, als het weer het enigszins toelaat, worden opengezet. Daar voel je je, ook binnen zittend, volledig opgenomen in het lege land.

En het allerbeste gaat zelfs op als het te koud is om de deuren open te zetten. Het golfplaat van de deuren is, anders dan de overige golfplaten, doorzichtig met duizenden piepkleine gaatjes. Buiten lijkt het gewoon golfplaat, volkomen ondoorzichtig. Binnen blijkt het geheel transparant. Er dwars doorheen zie je het lage land, het Boeddhabeeld op het erf, de buitenwereld.

Hilde de Haan